

TIER 1 | USCIRF-RECOMMENDED COUNTRY OF PARTICULAR CONCERN (CPC)

ኮሚሽን ኢንተርናሽናል ላይ ላይ የሚኖሩት ስብረት መንግስታት አሜሪካ (U.S. Commission on International Religious Freedom (USCIRF)): ዝተፈልጎን ርእሱ ዝኸኣለን ኮሚሽን ፈጸራላዊ መንግስቲ ስብረት መንግስታት አሜሪካ ኮይኑ፡ ኣብ ወጻኢ ሃገራት ንዘሎ ኣድማሳዊ ሃይማኖታዊ ናጽነት ወይ እምነት ዚከታተል፡ ኣብ 1998 እተኣወጀ ኣዋጅ ኢንተርናሽናል ሃይማኖታዊ ናጽነት (International Religious Freedom Act (IRFA)) ዚቐመ እዩ። USCIRF፡ ኣብ ወጻኢ ሃገራት ንዘሎ ጥሕስት ሃይማኖታዊ ናጽነት ወይ እምነት ንምክትታል፡ ንኣህጉራዊ ደረጃታት ይጥቀምን ብዛዕባ ፖሊሲ ዚምልከት ለበዋታት ድማ ንፕረዚደንት፡ ጸሓፊ/ት ጉዳያት ወጻኢን ባይቶን የቕርብን። USCIRF፡ ካብ ክፍለ ወጻኢ ጉዳያት እተፈልጎን ውጽኢን ትካል ዝኾነ ዘይሻራዊ ትካል እዩ። ዓመታዊ ጸብጻብ 2017፡ ነቲ ኣብ ባይታ ዝፍጸም ዓመጻት ዝሰንዱን ዘይሻራዊ ለበዋታት ፖሊሲ ድማ ንመንግስቲ ስብረት መንግስታት አሜሪካ ብዘቕርቡን ኮሚሽን ስብረትን ክኢላታትን ንዝተኸየደ ዓመታዊ ስርሓት ዚምልከት እዩ። ሽሕ እኳ ድሕሪዚ ገደብ-ግዜ ዝተፈጸመ ሓደ ሓደ ኣገደስቲ ፍጻሜታት ዝተጠቐሰ እንተኾነ፡ ዓመታዊ ጸብጻብ 2017፡ ካብ ዓመተ-2016 ክሳብ 2017 ንዘሎ ንውሓት ግዜ ዚሸፍን እዩ። ብዛዕባ USCIRF ዚምልከት ተወሳኺ ሓሳባት ንምርካብ፡ ነዚ መርበብ-ሓበሬታ [here](http://www.uscirf.gov) ከፊትኩም ርኣዩ ወይ ድማ ብ202-786-0611 ገይርኩም ንUSCIRF ብቐጥታ ተወከሱ።

ኤርትራ

ቀንዲ ርክብታት፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ንዘይተመዘገባ፡ ኣብ ገለ እዋናት ድማ ንእተመዘገባ ሃይማኖታዊ ድምጻት ማሕበረሰባት ምጭቕን ይቕጽሎ ኣሎ። ኣስቃቂ ወይ ካልእ ሕግቕ ኣተሓሳዛ ሃይማኖታዊ እሴታት፡ ክስታት ከይቀረበ ዚካየድ ናይ ሃውሪ (ምልካዊ) ማእሰርትን ቀይድታትን፤ ዝተናውሐ እገዳ ሃይማኖታዊ ንጥፈታት ህዝቢ ዘይተመዘገባ ሃይማኖታዊ ንጥፈታትን ምትእትታው ኣብ ውሽጣዊ ጉዳያት ምዝገባት ሃይማኖታዊ ንጥፈታትን ዜጠቓልል ስራፊ፡ ቀጻልን ዘስካሕክሕን ጥሕስታት ሃይማኖታዊ ናጽነት ኣብ ኤርትራ ይቕጽል ኣሎ። እዚ ኩነታት፡ ኣብ ወንጌላውያንን ጴጥራውያንን ክርስትያናት ከምኡውን መሰኻኽር የሆዎ ብዓቢ ደረጃ ብፍላይ ዘጋጥም እዩ። መንግስቲ፡ ንውሽጣዊ ጉዳያት ናይታ ዝባባዩት ንጥፈታት እምነት ክርስትያን ዝኾነት ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ ብፅሕፈት ይቕጽል ከምኡውን ንሃይማኖታዊ ንጥፈታት ምስልምናን ብመንግስቲ ንዝተመዘዘ ሓላፊ ማሕበረ-ኮም ምስልምና ኣብ ዝቃወሙ ሰባትን ጸቕጢ ይገብር። ብመንጽር'ዚ ጥሕስታት፡ USCIRF፡ ኤርትራ ብመሰረት ኣዋጅ ኢንተርናሽናል ሃይማኖታዊ ናጽነት (International Religious Freedom Act (IRFA))፡ ኣብ ዝርዝር "ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት" ("country of particular concern" ወይ CPC) ንክትኣቱ ኣብ 2017 ደጊመ ለበዋ የቕርብ። ክፍለ ጉዳያት ወጻኢ፡ ካብ 2004 ጀሚሩ፡ ኣብ ዝሓለፈ ቀረባ ድማ ኣብ ጥቅምቲ 2016፡ ንኤርትራ ኣብ ዝርዝር "ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት" ኣእትዮ ይርከብ።

ለበዋታት ምምሕዳር ስብረት መንግስታት አሜሪካ

- ብመሰረት IRFA ንኤርትራ ኣብ ዝርዝር 'ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት' ምእታው ንኪቕጽሎን ነቲ ኣብ 22 CFR 126.1(v) ኢንተርናሽናል ሕግቕ ምንቕስቓስ ኣጽዋር (International Traffic in

Arms Regulations) ተጠቂሱ ዘሎ ኣብዚ ኣዋንዚ ኣብ ተግባር ውጊሉ ዘሎ እገዳ ኣጸዋር ከምዘለዎ ኪቕጽልን፤

- ንመንግስቲ ኤርትራ ምስጽንታ ንምቕራብ፣ ክልተኣኣውን ብዙሕኣውን ድፕሎማሲያዊ ኣገባባት ብቐጻሊ ምጥቃም፤
 - ንፓትርያሪክ ኦርቶዶክስ ኣቡነ ኦንጦንዮስ ንዝርከብዎም ነቶም ንሃይማኖታዊ ንጥፈታት ብሰላም መገዲ ዘካይዱ እሱራት ብዘይ ምኽንያትን ኣብ ዝቐልጠፈ ግዜን ከውጽእ፤
 - ንዘይተመዝገባ ሃይማኖታዊና ማሕበረሰባት ሃይማኖታዊ መከራ ምብጻሕ ከብቅዕን ከምዚኤን ዝኣመሰላ ጉጅለታት ከምዝመዝገባ ኽገብርን፤
 - ንመሰኻኽር የሀዋ ምሉእ ዜግነት ክህብ፤
 - ምስ ኣህጉራዊ መምዘኒታት ሰብኣዊ መሰላት ዚሳነ ብሕጊ ናይ ሕልና ተቓውሞ ንኽህቡ ንህዝቢ ክፍቅድ፤
 - ምስ ኣህጉራዊ መምዘኒታት ሰብኣዊ መሰላት ዚሳነ ምምዝጋብ ሃይማኖታዊና ማሕበረሰባት ዜጠቓልል ሃገራዊ ሕግታትን መምርሒታትን ንኸውጽእ፤
 - ኩነታትን ኣተሓሕዛን እሱራት ብመሰረት ኣህጉራዊ መምዘኒታት ከምዚኸውን ንኽገብር፤ ከምኡውን
 - ብሕቡራት ሃገራት እተመዘዘት ፍልጭቲ ራፖርተር ሰብኣዊ መሰላት ኤርትራ፣ ብሕቡራት ሃገራት እተመዘዘ ፍሉይ ራፖርተር ናጽነት ሃይማኖት ወይ እምነት፣ ብሕቡራት ሃገራት ዝቐመ ንሃውሪ ቀይዲ ዚከታተል ጉጅለን ኣህጉራዊ ቀይስ መስቀልን ብዘይቀይዲ ምብጻሓት ንኽገብሩ ውግፃዊ ዕድመ ክህብ፤
- ሓገዛት ምዕባለ ኪቕጽል እንተኾይኑ፣ ናብቲ ብቐጥታ ናብ ደሞክራሲ፣ ሰብኣዊ መሰላትን ምኽባር ሕግን ኣበርክቶ ኣብ ዝህብ ፕሮግራማት ከምዘውዕል ምርግጋጽ፤
- ንምስዳስ ዕማም ናይታ ብሕቡራት ሃገራት እተመዘዘት ፍልጭቲ ራፖርተር ሰብኣዊ መሰላት ኤርትራ ምድጋፍ፤
- ድሕሪቲ ካብ 1998-2000 እተኻየደ ውግእ ብዝቐመ ኮሚሽን ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን እተሞህበ “ናይ መወዳእታን ቀያድን” ውሳኔ ዚእዘዞ ትግባር ምምልካት ዶብ ብዚምልከት ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ዘሎ ህሉው ዓንቃጺ ኩነታት ንክፍታሕ፣ ምስ መንግስቲ ኢትዮጵያ፣ ሕቡራት ሃገራትን ካልኦትን ዝምልከቶም መሻርኻትን ብምጻን ጻዕርታት ምስድል፣ ከምኡውን
- ብኣሜሪካውያንን ኣህጉራውያን ሃይማኖታዊና መራሕቲ ምብጻሕ ንኺግበር ብምስድል ኣብ ሃይማኖታዊ ናጽነት ብምትጻር ምስ ሰብ-ሰልጣናት ኤርትራ ዘይወግፃዊ ዘተ ንኺካየድ ምትብባዕን ትምህርታውን ባህላውን ተሞክሮታት ምልውዋጥ ከምዜፍሕ ኪገብርን፤

ድሕረ-ባይታ

አብ ኤርትራ ብዛዕባ ዝርከብ ሃይማኖታዊ ዝምድናታት ዚምልከት ዝእመን ስታትስቲክስ የለን። ፔው ቻሪታብል ትራስት (PEW Charitable Trust): ኦርቶዶክስ ክርስትያናት፡ ብገምጋም 63 ሚሊታዊት'ቲ ህዝቢ፣ ኦሲባም ድግ ብገምጋም 37 ሚሊታዊት እዮም ይብል።

ፕረሲደንት ኢሳይያስ አፈወርቅን ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን (Popular Front for Democracy and Justice (PFDJ)): ኤርትራ ኣብ 1993 ካብ ኢትዮጵያ ናጽነት ካብ ዝረኸበት ግዜ ጀሚሮም ንኤርትራ ይገዝእዋ ኣለው። ፕረሲደንት ኢሳይያስን ኣብ ናቲ ዓንኬል ዘለውን፡ ፍጹም ስልጣን ዘለዎም እዮም። ኣሸሓት ኤርትራውያን፡ ኣንጻር መንግስቲ ቅኑዕ ወይ ናይ ሓሳብ ተቓውሞ ብምግባርም ተቐዲዶም ይርከቡ፣ ናይ 2015 ከምኡውን ናይ [2016፡ ጸብጻብ'ቲ ብሕቡራት ሃገራት ዝቐመጠ ኮሚሽን መርመራ ሰብአዊ መሰላት ኣብ ኤርትራ \(United Nations \(UN\) Commission of Inquiry on Human Rights in Eritrea \(COI-E\)\)](#): ንሃይማኖታዊ እሴታት ሕልና ዜጠቓልል ሰራሕ ሰቓይን ግዲ ደገልቦትን ከምዘሎ ይሕብር። ኣብ 2016፡ COI-E፡ ገበናት ኣንጻር ሰብአውነት ተፈጻሙ ኢልካ “ንምእማን ብቐዕ ምኽንያታት” ረኺቡ፣ እቲ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ኩነታት ድግ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት (UN Security Council) ናብ ኣህጉራዊ ቤት ፍርዲ ገበኛታት (International Criminal Court) ንክመሓላልፎ ለበዋ ኣቕሪብሎ። ኣብ ሓምለ፡ ቤት ምኽሪ ሰብአዊ መሰላት ሕቡራት ሃገራት (UN Human Rights Council) ድግ ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ነቶም ኣብ ኤርትራ ሰቓይ ዝፍጽሙን ነቲ ብ COI-E ከም ገርነት ዝቐጽሮ መወዳእታ ዘይብሎ ወተሃደራዊ ኣገልግሎት ዝከታተሉ ሰባት ዜጠቓልል ገበናት ኣብ ልዕሊ ሰብአውነት ዝፈጸሙ ውልቀሰባት ዚከታተል፡ ዝኸሰሰን ኣብ ቤት ፍርዲ ዜቕርብን ሓላፍነታዊ ስርዓት ንክተክል፡ ነቲ ብ COI-E ዝቐረበ ለበዋታት ብምልኡ ርዲሙዎ።

ውልቃውያን ጋዜጣታት፡ ስልፍታት ፖሎቲካዊ ተቓውሞ ወይ ናጻ ዘይመንግስታውያን ውድባትን የለዋን። መንግስቲ፡ እቶም ካብ 18 ክሳብ 70 ዓመት ኣብ ዘለዉ ኣካላውን ሰነ-ኣእምሮኣውን ዓቕሚ ዘለዎም ሰባት፡ ንወተሃደራዊ ስልጠና፡ ምዕባላዊ ወይ ሲቪላዊ ኣገልግሎት ዜጠቓልል ናይ ምሉእ ግዜን መወዳእታ ዘይብሎን ኣዘዩ ትሑት ክፍሊት እናተኸፍሎ ሃገራዊ ኣገልግሎት ንክፍጽሙን የገድድ። እቲ ሃገር፡ ምስ ኢትዮጵያ ኣብ ተፋጠጥ ስለእትርከብን ኣብ መንገዱ እዘን ሃገራት'ዚኤን እተሓንጸጸ ዶብ ኣብ ተግባር ስለዘይወዳለን፡ ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣገዳሲ'ዩ ብምባል፡ ሰብ-ስልጣን ኤርትራ ይካትዑ። እቲ ሃገራዊ ኣገልግሎት ንሲቪላዊ ኣገልግሎት ዘካተተ እኳ እንተኾነ፡ ኩሎም ኤርትራውያን፡ ወተሃደራዊ ስልጠና ክወሰዱ ግዴታ ኣለዎም፣ ኩሎ ዓይነት ኣገልግሎት፡ ብወተሃደራዊያን ኣዘዘቲ ቊጽጽር ይግበረሉ፣ ኤርትራውያን፡ ከገልግልሉ ዘለዎም ዓይነት ኣገልግሎት ክመርጹ ኣይክእሉን እዮም። ስለዚ፡ ናይ ሕልና ተቓውሞቲ ንክኾኑ ዝኾነ ኣማራጺ የብሎምን። ብተወሳኺ፡ እቶም ኣብ ወተሃደራዊ'ቲ ሃገራዊ ኣገልግሎት ዘይርከቡ እሞ ኸኣ ኣብ ግዲ መደብ ሲቪላዊ ሚሊሻ ዝኣትዉ ካብ 18 ክሳብ 50 ዓመት ዘዕድሚኦም መብዛሕቶም ደቀተባዕትዮን ደቀኣንስትዮን፡ ናይ ሕልና ተቓውሞቲ ንክኾኑ ኣይፍቀደሎምን ወይ ኣማራጺ ኣይውሃቦምን። ሕቡራት ሃገራትን እተፈላለዩ ጉጅለታት ሰብአዊ መሰላትን፡ እቶም ኣብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ንክሳተፉ ፍቓደኛታት ዘይኮኑ ሰባት ድግ ይቐደዱ፡ ከቢድ ጉልበታዊ ሰራሕ ንክሰርሑ ይፍረዱን ዓመጽ ይበጽሖምን ሕጋዊ ሰነዳቶም ከምዘህገር ይኸውንን። ኣብ ውትህድርና፡ ሃይማኖት ምኽታል ክልኩል እዩ፣ እቶም እተኸትቡ ወተሃደራት፡ ሃይማኖታዊ ጽሑፋት ሒዞም ወይ ኣብ ሃይማኖታዊ ምትእክኻብ ክሳተፉ እንተተረኹሎም፡ ከቢድ መቐጻዕቲ ይውሃቦም። እቶም ግቡእ ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣብ ውትህድርና ዝፍጽሙ ውልቀሰባት፡ ሃይማኖቶም ንክይክተሉ ይኸልከሉ።

አብ ልዕሊ ናጽነት ሃይማኖት ወይ እምነት አብ ኤርትራ አዝዩ ውሑድ ሕጋዊ ሓለዋ ይግበር። እቲ ዘሎ ሓለዋ፡ አብ ግብረ ዝውግለ ኣይኮነን ወይ ድማ ብኻልእ ሕጋዊ ወይ ብግብረ እተደረተ እዩ። ቅዋም ኤርትራ፡ ናጽነት ሓሳባት፡ ሕልናን እምነትን ይህብ፤ ዝኾነ ሃይማኖት ክክተልን ሃይማኖት ክምለልዎ ክሕብርን መሰል ይህብ፤ ክምኡውን ሃይማኖታዊ አድልዎ ይክልክልን። ሕግቅ አጋጣሚ ኮይኑ ግን እቲ ቅዋም፡ ካብቲ አብ 1997 ዝጸደቐሉ ግዜ አብ ግብረ ኣይወግለን ዘሎ። አብ ግንቦት 2014፡ ፕረሲደንት ኢሳይያስ፡ ሓድሽ ቅዋም ክሕንጸጽ ምዃኑ ሓቢሩ፤ እንኾነ ግን ክሳዕ'ዚ ጸብጸብ'ዚ ዝቐረበሉ ናይ መወዳእታ ግዜ ዝኾነ ስጉምቲ ኣይተወሰደን ዘሎ።

ቀንዲ ሰብአዊ መሰላትን ቁጠባዊ ዕድላትን አብ ኤርትራ ዘይምህላው፡ ኣሸሓት ኤርትራውያን ዑቕባ ንክሓቱ ንኤውሮጳን ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካን ናብ ዝርከቦን ጎርባብቲ ሃገራትን ካልኦትን ክምዘሃድሙ ገይርዎም። ሕቡራት ሃገራት፡ ካብ 2014 ጀሚሩ፡ ብገምጋም 6 ሚእታዊት ናይቲ ህዝቢ ንሃገር ሓዲጎም ክምዘወጹ አብ 2015 ጸብጸብ ኣቐረቡ።

ኩነታት ሃይማኖታዊ ናጽነት 2016—2017

ምዝገባ፡ ካብተን ብመንግስቲ ዝፍለግ ኣርባዕተ ሃይማኖታት ማለት፡ ቁብጣዊ ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ ሱኒ ምስልምና፡ ሮማዊ ካቶሊካዊት ኤርትራን ምስ እምነት ለተራውያን ምትእስሳር ዘለዎ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ ወጻኢ ዝኾነ ኩለን ጉጂሊታት ሃይማኖት ግዳድ ምዝገባ ንከካይዳ መንግስቲ አብ 2002 ኣጽኒዒለን። ኩለን ካልኦት ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት፡ አብ ቤት ጽሕፈት ሃይማኖታዊ ጉዳያት ንክምዘገባ ዓመታዊ ክመልክታ ይግደዳ እየን። እቲ ግዳድ ምዝገባ፡ መግለጺ ታሪኽቲ ጉጅለ'ቲ አብ ኤርትራ፤ ብዛዕባ ካብ ወጻኢ ሃገር ዝርከብ ምንጪ ምላ፡ መሪሕነት፡ ንብረትን ንጥፈታትን ዚምልከት ዝርዝር ሓበሬታ፤ ክምኡውን ነታ ሃገር ብኸመይ ክምእትረብሕ ዚምልከት መግለጺ ወይ ምስተን ካልኦት ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት ብምውድዳር ፍልይቲ ዝኾነትሉ ምክንያታትን ዜጠቓልል እዩ። አብ ቍ. አዋጅ 73/1995 ተጠቐሱ ምስ ዘሎ ማለት “ንሃይማኖታዊ ትካላትን ንጥፈታትን ሕጋዊ ደረጃ ክህልዎን ንጹር ክኸውን” ክምዘሰማማዕ ንኺኸውን እቲ ምዝገባ የገድድ፤ እተመዘገባ ሃይማኖታውያን ትካላት፡ ንክሰብካ፡ ንክምህራን አብ ንጥፈታት ጎሰንን ንክሳተፋን የፍቅደለን እኳ እንተኾነ፡ “.ንሃገራዊ ድሕነት፡ ጸጥታን ላዕለዋይ ሃገራዊ ረብሓታትን ምጥሓስ፤ ሃገራዊ ኣገልግሎት ካብ ምግልጋል ምንጻግን ንናጽነትን ሃገራዊ ልዑልነት ሃገርን አብ ሓደጋ ዘኣቲ ስርሓት ፖሎቲካዊ ወይ ሃይማኖታዊ ዕግርግር ንክህሉ ምልዕዓል ምግባርን” ይክልክል።

ክሳዕ ሕጂ፡ እተመዘገባ ካልኦት ሃይማኖታዊን ማሕበረሰባት የለዎን። ማሕበረሰብ ባሕሪ፡ ፕረሲፕቲርያን ቤተክርስቲያን፡ ቤተክርስቲያን ሜቶዳውያንን ሻውዒቲ መዓልቲ ኣድሸንቲስታውያን፡ አብ 2002፡ ነቲ ዝተጠልበ መመልከቲታት ብምሉእን ዘቐረባ እኳ እንተኾነ፡ መንግስቲ ኤርትራ ግን ክሳዕ ሕጂ አብ ዘቐረበሉ መመልከቲታት ስጉምቲ ኣይወሰደን ዘሎ። መንግስቲ ስጉምቲ ዘይምውሳዕ፡ እተን ዘይተመዘገባ ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት፡ ኣገልግሎት ወይ ሃይማኖታዊ ባህላት ምክያድ አብ ዘጠቓልል ንእምነትን ብግልጺ ንክክተላ ዝኾነ ሕጋዊ መሰረት የብለንን ማለት እዩ። ብመሰረት ጸብጸብ ኮሚሽን መርመራ ሰብአዊ መሰላት (COI-E) ክምኡውን ብUSCIRF ቃለ-መጠይቅ እተካየደሎም ሰደተኛታት፡ መብዛሕተን ዘይተመዘገባ ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት ተጻጽዮን ክምዘለዎን ኣባይቲ ኣምልኾ ንክሃገጹ ድማ

መንግስታዊ ፍቅር ክህልወን ከምዘግደዳን ይሕበር። እምነቶም እተኸተሉ መራሕትን አባላትን ዘይተመዘገባ ማሕበረሰባት፣ ብማእሰርትን ገንዘብን ይቆጽዑ።

ሰቓይ ሃይማኖታዊ እሴት ሕልና፣ ሰቓይን ካልእ ዓመጻትን ኣብ ልዕሊ ሃይማኖታዊ ደረጃ ብቐጻሊ ከምዚበጸሕ ጸብጻብ ኣሎ። እታ ሃገር ሓበሬታ ዘይብላ ዕጽውቲ ብምጅና፣ እቲ ትኸክል ብዘሒ እሴት ንኸትፈልጦ ከቢድ እኳ እንተኾነ፣ ካብ 1,200 ክሳብ 3,000 ዝኾኑ ሰባት ኣብ ኤርትራ ተአሲሮም ከምዘለዉ ክፍሊ ወጻኢ ጉዳያት ይሕብር። ኣብዚ ናይ ጸብጻብ እዋን፣ እተሓበረ ፍጻሜታት ሓደስቲ እሴት ኣሎ። ኣዘዮም ብዘሓት ሃይማኖታዊ እሴት ሕልና፣ አባላት ናይተን ዘይተመዘገባ ኣብያተ-ክርስቲያናት ኮይኖም፣ ኣብ ሃይማኖታዊ ኣገልግሎታት ወይ በዓላት ብምስታፎም እተአሰሩ እዮም።

ሃይማኖታዊ እሴት ድማ ኣብ ዝኸፍኤ ኣብያተ ማእሰርቲ ይእሰሩን ገለ ጭካነ ዝመልኦ መቐጻዕታት ድማ ይቐበሉን። እቶም ዝተፈትሑ እሴት ድማ ልዕሊ ዓቕን ምቅይያር መጠነ-ሙቐት ኣብ ዘለዎ ኣብ 20-ሬት ዓቕን ዘለዎ ናይ ሓጺን ኮንተይነራት ወይ ትሕተ-ባይታዊ ድፋዕ ኣብ ዝኣመሰለ እሴት ዝተጨቐጨቐኑ ኩነታት ከምዝእሰሩ ሓቢሮም። ብተወሳኺ፣ ብሰንኪ ክፈኝ ኣተሓሕዞ ወይ ሕክምናዊ ክገኝን ዘይምሃብ፣ ሞት ሃይማኖታዊ እሴት የጋጥም ከምዘሎ ጸብጻባት ኣሎ። እቶም ብሰንኪ ሃይማኖታዊ ንጥፊታት ንሓጺር-ግዜ ይኹን ንነዊሕ-ግዜ ኣብ ኣብያተ-ቀይዲ ዝተቐየዱ ሰባት፣ ብወግዓዊ መገዲ ክሰሩ ኣይምስረተሎምን፣ ሕጋዊ ጠበቓ ክህልዎም ኣይፍቀደሎምን፣ ሕጋዊ መሰርሕ ኣይካየድን ወይ ምብጻሕ ስድራ ኣይፍቀደሎምን እዩ። እሴት፣ ዓው ኢሎም ንክጽልዩ፣ ክዘምሩ ወይ ክሰብኩ ኣይፍቀደሎምን እዩ፣ ከምኡውን ሃይማኖታዊ መጽሓፍቲ ክልኩል እዩ። እቶም ካብ ማእሰርቲ ዝፍትሑ ወንጌላውያንን ጴጥሎስታውያንን፣ ናጻ ንክልቀቁ ንእምነቶም ንክኸሙዱ ጸቕጢ ይግበረሎም ከምዝኾነ ድማ ይሕብሩ። እቶም ካብ ቤት ማእሰርቲ እተፈትሑ ወንጌላውያን፣ ጴጥሎስታውያንን መሰኻኽር የሆኑን፣ ንእምነቶም ንክሓድጉ ጸቕጢ ከምዝገበረሎም፣ ንክምልኹ ኢሎም ፈጺሞም ከምዘይእከቡ ቃሎም ብምሃብ ንክፍርሙ ድፍኢት ከምዝገበረሎም፣ ከምኡውን ኣብ ሃይማኖታዊ ንጥፊታት ዳግማይ ንክይሳተፉ መጠንቀቕታ ከምዝውሃቦም ይሕብሩ።

ጴጥሎስታውያንን ወንጌላውያንን፣ ካብቶም እሴት እቶም ኣዘዮም ዝበዘሑ ድማ ጴጥሎስታውያንን ወንጌላውያንን እዮም። መንግስቲ ኤርትራ፣ ኣብ ሓደስቲ ሃይማኖታዊ ማሕበረሰባት ብፍላይ ድማ ኣብ ፕሮቴስታንት ወንጌላውያንን ጴጥሎስታውያንን ማሕበረሰባት ጥርጣረ ኣለዎ። እዘን ጉጅለታት'ዚኤን፣ ክፋል ናይቲ ናብ ሃገር ንክኣትዉ ዚግበር ናይ ወጻኢ ጉስጓስ ከምዝኾነ፣ ንባህላዊ ልምድታት ኤርትራ ጋሻ ኣብ ዚኾነ ናይ ጉነጽ ወንጌል ከምዝነጥፋን ማሕበራዊ ፍልልያት ከምዘሰዕባን ገይሩ ይገልጻን። ሓያሎ ወንጌላውያንን ጴጥሎስታውያንን ፓስተራት፣ ንልዕሊ 10 ዓመታት ተአሲሮም ይርከብ፣ ንሶም ድማ መሰራቲ ምሉእ ወንጌል ቤተክርስቲያን ደቡባዊ ምዕራብ ዝኾነ ፓስተር ክፍሉ ገብረመስቀል (ካብ 2004 ጀሚሩ)፣ ፓስተር ሬማ ቤተክርስቲያን ምጽዋዕ ዝኾነ ፓስተር ሚልዮን ገብረሰላሴ (ካብ 2004 ጀሚሩ)፣ ፓስተር ምሉእ ወንጌል ዝኾነ ፓስተር ሃይለ ናይዝጊ (ካብ 2004 ጀሚሩ)፣ ፓስተር ቃለ-ህይወት ዝኾነ ፓስተር ዑቕባሚካኤል ተክለሃይማኖት (ካብ 2005 ጀሚሩ) ከምኡውን ፓስተር ምሉእ ወንጌል ቤተክርስቲያን ዝኾነ ፓስተር ኪዳነ ወልዱ (ካብ 2005 ጀሚሩ) ይርከብዎም።

ኣብ ዓመተ-2016፣ ሓይልታት ጸጥታ ኤርትራ፣ ሸሕ እኳ እቲ ተጻዋርነት ናይ ከምዚኤን ዝኣመሰላ ጉጅለታት ብቦታ ዝፈላለ እንተኾነ፣ ተሓቢእኻ ኣብ ዚካየድ ኣኼባታት ጸሎትን ሃይማኖታዊ በዓላትን፣

ንሰዓብቲ እዘን እምነታት ብተደጋጋሚ ኣሲርም እዮም። መንግስቲ ኤርትራን ሃይማኖታዊና መራሕቲ ኤርትራን፡ ማእሰርትን ምፍታሕ ካብ ማእሰርትን ከምዘሎ ንህዝቢ ኣየፍልጡን እዮም፤ ምስጢራውነት መንግስትን ምፍርራህን፡ ትክክለኛ ብዘሎ ከምዚ ዓይነት ፍጻሜታት ከምዘሰነድ ክትገብር ከቢድ ይገብር። እንተኾነ ግን፡ USCIRF፡ ሓያለ ማእሰርታት ኣብ 2016 ከምዘጋጠመ መረጋገጺ ተቐቢሎ እዩ። ገለ ሰብ-ሰልጣናት ከባቢ፡ ንኢንግሊዝካዊና ማይን ጋዝን ከምዘኸልእዎም ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ኣሜሪካ ሓቢሩ።

መሰኻኽር የሆዋ፡ መሰኻኽር የሆዋ፡ ብምኽንያት ዘለዎም እምነት፡ ፖሎቲካዊ ጸግዒ ዘይምህላዎምን ንወተሃደራዊ ኣገልግሎት ብሕልና ስለዘነጸግዎን መከራ ይረክቡ ኣለው። ኣብ 25 ጥቅምቲ 1994፡ ፕረሲደንት ኢሳይያስ፡ ኣብቲ ንናጽነት እተገብረ ረፈረንዱም ንክክሰተፉ ብምንጻጎም ወይ ኣብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ብዘይምስታፎም፡ ዜግነቶም ንክሕከኽ ኣዋጅ ኣውጺኡ። ካብ 1994 ጀሚሩ፡ መሰኻኽር የሆዋ፡ ብመንግስቲ ዚውሃብ ሰነዳት መንነትን ጉዕዞን፡ ስራሕ መንግስትን ፍቓድ ዋኒነትካላትን ንክይረክቡ ተኸልኪሎም ይርከቡ። መርዓታት ወይ ዕድገ መሬት ሕጋዊ ኣፍልጦ ንክረክቡ፡ ካርድ መንነት ኤርትራ የድሊ። ገለ ሰብ-ሰልጣናት ከባቢ፡ ንመሰኻኽር የሆዋ፡ ማይን ጋዝን ከምዘኸልእዎም ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ኣሜሪካ ሓቢሩ።

ኣብ ወተሃደራዊ ኣገልግሎት ምግልጋል ዘነጸግዎ መሰኻኽር የሆዋ፡ ነቶም ካብ 24 መስከረም 1994 ጀሚሮም ኣብ ቤት ማእሰርቲ ሳዋ ተቐዪዶም ዝርከቡ ጳውሎስ እያሱ፡ ይሰሓቑ ሞገስን ነገደ ተኸለግርዎም ንዝርከብዎም ገለ ሰባት ንልዕሊ መዋእል ብዘይ ፍርዲ ተቐዪዶም ይርከቡ። ብተወሳኺ፡ ተማሃሮ ካልኣይ ደረጃ፡ ናይ ሽዱሽተ-ኣዋርሕ ወተሃደራዊ ሰልጠና ዝርከቦ እቲ ናይ መወዳእታ ዓመተ-ትምህርቲ ኣብ መዓስከር ሰልጠናን ትምህርትን ሳዋ ንክውድእዎ መንግስቲ የገድድ ስለዘኾነ፡ መሰኻኽር የሆዋ፡ ኣብ ወተሃደራዊ ሰልጠና ምስታፍ ስለዘነጸጉዎ፡ ካልኣይ ደረጃ ወዲኦም ንክምረቹ ዕድል ኣይህቦምን እዩ። መሰኻኽር የሆዋ ዘኾኑ ገለ ቆልዑ፡ ንባንዲራ ስለዘየውረዱን ዘየደየቡን ወይ ኣብቲ ብወግዒ ፍቓድ እተሞህሮ ሃገራዊ ማሕበር መንእሰያትን ቆልዑን ኣባል ንክኾኑ ስለዘይከፈሉን ካብ ቤት ትምህርቲ ከምዘሰጉጉ ይኾኑ እዮም።

ኩሎም ኣብ ኣኼባ ዝነበሩ መሰኻኽር የሆዋ፡ ኣብ ገዛ ወይ ኣብ እተኻረየ መሳለጥያታት ናይ ኣምልኾ ኣገልግሎታት እናተሳተፉ ከለው ስለእተረክቡ ከምዘእስሩ ተገይሩ፤ መሰኻኽር የሆዋ ዘኾኑ ውልቀሰባት፡ እምነቶም ንክልኦት ብምንጋርምን ብቐጻሊ ይእስሩን ይቐየዱን እዮም። ገሊኦም ቀልጢፎም ክፍትሑ ከለው፡ ካልኦት ግን ብዘይ ክሲ ወይ ፍርዲ ገደብ ንዘይብሉ ግዜ ተኣሲርም ይርከቡ። ኣብ ታሕሳስ 2016፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ን54 መሰኻኽር የሆዋ፡ ብዘይ ፍርዲ ኣብ ማእሰርቲ ከምዘእስሩ ገይሩ። ካብዚኦም ድማ 10 ዕድሚኦም ልዕሊ 60 ዓመት ኪኸውን ከሎ፡ ኣርባዕተ ድማ ልዕሊ 70 ዓመት ዘዕድሚኦም፡ ሓደ ድማ ኣብ 80ታት ዕድመ ዝርከቡ እዮም። መብዛሕቶም እሱራት፡ ኣብ ሃይማኖታዊ ኣኼባታት ብምስታፎም ወይ ሕልናዊ ተቐውሞ ብምግባርም እተኣሰሩ እዮም።

ፍሉጣት ሃይማኖታዊና ማእሰርታት፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ንንጥፊታት ኣርባዕተኤን ፍሉጣት ሃይማኖታዊና ማእሰርታት፡ ቊብጣዊት ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን፡ ሱኒ ምስልምና፡ ሮማዊት ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያንን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ ብጥብቂ ይከታተል። እዘን ጉጅለታት'ዚኤን፡ ኣብ ነፍሰወከፍ ሽዱሽተ ኣዋርሕ፡ ጸብጻብ ንጥፊታት ከቕርባ ይግደዳ፤ ኣብ ወጻኢ ካብ ዝርከቡ ተሓጋገዘቲ

ሃይማኖታዊ ያዎታዎችን ምወላታት ገንዘብ ተቀባይ መምርሒ ተዋሂብውን (ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ ብሉይ ክምብይትምእዘዘ ብግልጺ ዝሕብር ትእዛዝ አሎ)፤ ከምኡውን ሃማኖታዊ መራሕቲ ብሰብ- ስልጣናት መንግስቲ ይሸዩሙ። ንኦርባዕቲኤን ወግዓውያን ሃይማኖታት ድግ ናይ መንግስቲ ስለዮ ከምዝክታተልዎን፡ ጸብጻባት አሎ። ብተወሳኺ፡ እቶም ንሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ብአካል ዝበጽሑ ሰብ- ስልጣናት ኤርትራ፡ አብታ ሃገር አብ ዝርከቡ ብመንግስቲ እተፈቐደሉ ቤተክርስቲያን ኦርቶዶክስ ጥራይ ንክሳተፉ አብ ወጻኢ አብ ዝርከቡ አባላት ጸቕጢ ከምዝገቡሩ ይሕበር። እቶም ንመንግስቲ እተቐዘሙ አሰላም፡ አክረርቲ ዚብል ሰም ይውሃቦም። ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን፡ ንገለ በጻሕቲ አብናት ንክትቀበል፡ ካብ ቤት ጽሕፈት ጽጽሰና ምወላ ንክትረክብ፡ ንሃይማኖታዊ ዕላማታትን ስልጠናን ብውሑድ ቁጽሪ ንክትገይሽ፡ ከምኡውን ንተማሃር ቤተ ክህነትን ፈለስትን ካብ ሃገራዊ አገልግሎት ናጻ ንክኾኑን ፍቓድ ምሃብ ዜጠቓልል ካብ ካልኦት ሃይማኖታዊ ማሕበረሰባት፡ ዋላውን ድሩት እንተኾነ፡ ቅሩብ ዝሓሸ ናጽነታት ይውሃባ።

መንግስቲ ኤርትራ፡ ንፓትርያሪክ ኦርቶዶክስ ኤርትራን ሙፍቲ ማሕበረሰብ ምስልምና ኤርትራን ከምኡውን ካልኦት ታሕተዋይ ደረጃ ዘለዎም ሃይማኖታዊ ሰብ-ስልጣናት ይምዝዝ። እቶም ነዚ ምሽም ስልጣን እተቐዘሙ አማኢት ሃይማኖታዊ መራሕቲ ኦርቶዶክስ ክርስቲያናትን ምስልምናን ተቐዪዶም ይርከቡ። መንግስቲ አብ ጉዳያት ቤተክርስቲያናዎም ኢዱ ስለዘእተወ ብምቅዋም ብመንግስቲ ከምዝእለዩ እተገቡሩ ፓትርያሪክ ኦርቶዶክስ ኤርትራ አቡነ እንጦንዮስ፡ ካብ 2006 ጀሚሩ ምስ ሰብ ርክብ ንክይገቡሩ ተባሂሉ አብ ገዛ ንበይኖም ተቐይዶም ይርከቡ። አብ ሚያዝያ 2016፡ ሰብ-ስልጣናት ኤርትራ፡ ንፓትሪያሪክ እንጦንዮስ ንክፍትሑ ዝሓተቱ 10 ካህናት ኦርቶዶክስ አሲሮም። አብ 8 ነሓስ 2016፡ ፓትሪያሪክ እንጦንዮስ አብ ቤት ጽሕፈት ኮይኖም እተሰለጠነ ሓቂ ዘይኮነ ደብዳቤ ጣዕሳን አብ መርበብ-ሓበሬታ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ኤርትራ ተሓቲሙ፤ እንተኾነ ግን፡ ካልኦት ሰብ-ስልጣናት ኦርቶዶክስ፡ ፓትርያሪክ እንጦንዮስ፡ ደብዳቤ አይጸሓፉን፤ እቲ 8 ነሓስ እተካየደ አኼባ ድግ ክፋል ናይቲ አብ ቀረባ እዋን እተጀመረ መስርሕ ዕርቂ ምኅኑ ጸቕጦም ተዛሪቦም።

ፖሊሲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ

አብ መንገዱ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካን ኤርትራን ዘሎ ዝምድና፡ ሕግቅ ኮይኑ ይቐጽል አሎ። መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ አብ ኤርትራ ብዛዕባ ዘሎ ሰብአዊ መሰላትን ንኢትዮጵውያን፡ ሶማላውያንን አብቲ ከባቢ ዝርከቡ ጉጅለታት ተቐወምቲ ደቡብ ሱዳንን ዝህቦ ደገፍን ዚምልከት ሰክፍታ ከምዘለዎ ንነዊሕ እዋን ገሊጹ እዩ። መንግስቲ ኤርትራ፡ አብ 2005 ንUSAID ካብቲ ሃገር ከምዚወጽእ ገይሩ፤ አብታ ሃገር ዝነበረ ፕሮግራማት ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ድግ አብ ዓመተ-2006 ከምዘብቅዕ ኮይኑ። ኤርትራ፡ ንምዕባለ፡ ሰብአዊ ወይ ጸጥታዊ ሓገዝ ብዚምልከት ካብ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ አይትቐበልን አላ። ካብ 2010 ጀሚሩ፡ እቲ መንግስቲ፡ ናብታ ሃገር ዝተመዘዘ አምባሳደር ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ንክይቐበል ብወግዒ ነጻግም ይርከብ፤ ከም አምሳያኡ ድግ መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ንወረቓቕቲ ሰራሕ አምባሳደር ኤርትራ አብ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ሰሪዘም።

ሰብ-ስልጣን መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ብዛዕባ አብ ኤርትራ ዘሎ ኩነታት ሰብአዊ መሰላት ክዘራረቡ ከለው፡ ንጥሕስት ሃይማኖታዊ ናጽነት ብተደጋጋሚ የልዕሉ እዮም። ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ንቦታ-ሰራሕ ፍሉይ ተኸታታሊ ኩነታት ሰብአዊ መሰላት አብ ኤርትራ ንሓደ ዓመት ንክናዋሕ

ንዝገባሪ ኣብ 2016 ብቤት ምኽሪ ሰብአዊ መሰላት ሕቡራት ሃገራት ንዝተዋህበ ውሳኔ ሓባራዊት መዋሊት ነይራ።

ዝምድና ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካን ኤርትራን፡ ብምኽንያት ምስ ኢትዮጵያ ዘሎ ሓያል ምትእስሳር ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ መብዛሕቱ ግዜ ብኣሉታዊ መገዲ ብኸቢድ ተጸልዩ ይርከብ። ኤርትራ፡ ኣብ 1993 ናጽነታ ምስረኽበት፡ ካብ 1998 ክሳብ 2000 ኣብ ዘሎ ግዜ ምስ ኢትዮጵያ ደግሞ ናይ ዶብ ውግኢ ኣካዪዳ። ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ሕቡራት ሃገራት፡ ኤውሮጳዊ ሕብረትን እቲ ሕጂ ዘየሎ ውዲብ ሓድነት ኣፍሪቃን፡ እቲ ግጭት ንኸብቅዕ ንእተገብረ ሰምምዕ 2000 ወግዓውያን መሰኻኽር ነይሮም። እንተኾነ ግን፡ ኢትዮጵያ ብመሰረት ኣብ 2002 ኣብ ሄግ ብዝመደበሩ ኮሚሽን ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ዝሃቦ ውሳኔ፡ ምምልካት ዶብ ንኸግበር ብዘይምፍቃድ፡ ዝምድና ኤርትራን ኢትዮጵያን ሓርፊፍ ይረከብ። መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ እቲ ውሳኔ ኮሚሽን “ናይ መወዳእታን ቀደድን”ዩ ይብልን ክልቲኦም ወገናት ድማ ብእኩ ንኸምእዘዙ ትጽቢት ይገብርን።

ንኤርትራ ዚምልከት ፖሊስ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ንቀርኒ ኣፍሪቃ ንኸይረጋጋእ እቲ ሃገር ኣብ እትካይዶ ንጥፈታት ድማ ዜተኮረ እዩ። ኣብ ታሕሳስ 2009፡ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ኤርትራ ንዕጡቓት ጉጅለታት ሶማሊያ ደገፍ ብምሃብን ምስ ጅቡቲ ግጭት ድሕሪ ምግባራ ንሰራዊታ ካብ ዶብ ኤርትራን ጅቡትን ብዘይምንሳሓባን፡ ንኤርትራ ዚቐጽዕ ብይን ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት 1907 ንዘርዳግ ዝበዝሐ ሃገራት 13-ኣባላት ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት ተጸምቢራተን። እቲ ማዕቀባት፡ ንእገዳ ኣጸዋር፡ ምውሳኔ መገሻታትን ምድኻል ንብረት ፖሎቲካውያንን ወተሃደራውያንን መራሕቲ መንግስትን ኣብ ማዕቀባት ሶማሊያ ብዚከታተል ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ዝተፈልጡ ካልኦት ውልቀሰባትን የጠቓልል። ኣብ ሚያዝያ 2010፡ ፕረሲደንት ኦባማ፡ ንንብረትን ረብሓ ንብረትን፣ም ኣብ ጉዳያት ሶማሊያ ኣመልኪቱ ምስ ፕረሲደንት ኤርትራ ዝሰርሕ ዝነበረ ሓላፊ ፖሎቲካዊ ጉዳያትን ዝለዓለ ኣማኻርን የማነ ገብረኣብ ንዘርከቦም ነቶም ኣብ ሶማሊያ ዘርከቡ ኣልሸባብ ንዝመወሉ ሓያሎ ውልቀሰባት ከምዚዕጹ ዝገብር ውሳኔ ላዕለዋይ ሓላፊ 13536 (Executive Order) ሂቡ። ኣብ ታሕሳስ 2011፡ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ኣባላት ሕቡራት ሃገራት ንብይን ማዕቀባት 1907 ንኸተግብራን እቲ ምስ ኢንዱስትሪ ማዕድን ኤርትራ ዝግበር ውዕላት ነቲ ከባቢ ንዘናዕብ ንጥፈታት ደገፍ ከምዘይህብ ንኸረጋግጸን ዚጸውዕ ብይን ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት 2023 ብምቕባል ድምጺ ሂቡ። ኣብ 2015፡ መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ማዕቐብ ኣጸዋር ኣብ ኤርትራ ጸኒዑ ክጸንሕን ሓላፍነት ጉጅለ ምክትታል ኣብ ሶማሊያን ኤርትራን ድማ ንኻልእ ሓደ ዓመት ክሕደስን ኣብ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት ድምጺ ሂቡ። ኣብ 2016፡ መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ፡ ማዕቐብ ኣጸዋር ኣብ ኤርትራ ጸኒዑ ክጸንሕን ሓላፍነት ጉጅለ ምክትታል ኣብ ሶማሊያን ኤርትራን ድማ ንኻልእ ሓደ ዓመት ክሕደስን ኣብ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት ድምጺ ሂቡ።

ክፍለ ጉዳያት ወጻኢ፡ ኣብ መስከረም 2004 ንኤርትራ ኣብ ዘርዘር ‘ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት’ ከምእትኣቱ ገይሩ። ንዘርዘር ‘ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት’ ኣብ መስከረም 2005ን ጥሪ 2009ን ኣብ ዝሓደሰሉ እዋን፡ ክፍለ ጉዳያት ወጻኢ፡ ኣብ ኣዋጅ ቁጽጽር ምልክኻ ኣጸዋር (Arms Export Control Act) ተሓቢሩ ዘሎ ኣቕሑን ኣገልግሎታትን ምክልኻል ብዚምልከት ንግዳዊ ምልክኻ ንኸይህሉ ሓቢሩ፤ እዚ ግን ንገለ ኣቕሑ ኣይምልከትን እዩ። መንግስቲ ኤርትራ፡ ክፈእ ማእሰርትን ቀይድን ኣባላት ክህነትን ተራ ኣባላት’ተን ዝተኸልከለ ጉጅለታት ሃይማኖት ዘርከቦ ’ተን

ዘይተመዘገባ ሃይማኖታዊ ድጋፍ ተቀባይነት ለሌሎች አሰጣጥ። ክፍሊ ጉዳዮች ወጻኢ፣ አብ ዘላለፈ ቀረባ እዋን ማለት ጥቅምቲ 2016 ንኤርትራ አብ ዘርዘር 'ፍሉይ ምክትታል ዘግበረለን ሃገራት' ደጊሙ አእትዮ አሎ፣ ከምኡውን ሸሕ እኳ ካብ 2011 ጀሚሩ እዚ ማዕቀብ ብመሰረት ብይን ቤት ምክሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት 1907 (አብ ላዕሊ ርአዩ) እንተኾነ፣ ፕረሲደንታዊ ስጉምቲ ማዕቀብ አጽዋር ግን ይቕጽል ኣሎ።